

Ρεπορτάζ **Γ. ΠΑΠΑΔΑΝΝΟΥ**

ΜΠΟΡΕΙ «η εγχείρηση να πέτυχε, αλλά ο ασθενής απεβίωσε». Κάπως έτσι περιγράφει σε εκτενές ρεπορτάζ του το πρακτορείο Associated Press την κατάσταση που επικρατεί στην Ελλάδα. Την ώρα που «το έλλειμμα έχει πτωτική πορεία», επιση-

μαίνει το διεθνές πρακτορείο, «δουλειές εξαφανίζονται, μαγαζιά κλείνουν και στους δρόμους επικρατεί η κατήφεια». Πράγματι μπορεί στα χαρτιά η μείωση του ελλείμματος να λειτουργεί με τους στόχους να βρίσκονται ελαφρώς πάνω από το αναμενόμενο και την Ευρωπαϊκή Ένωση να χαρακτηρίζει «εντυπωσιακές τις προσπάθειες της

Ελλάδας», η πραγματική οικονομία όμως έχει βαλτώσει στην ύφεση. Κατασπάσματα κλείνουν, θέσεις εργασίας χάνονται και η παραγωγή μειώνεται, καθώς οι καταναλωτές σφίγγουν οδόντα και περισσότερο το ζωνάρι μειώνοντας τα περιττά έξοδα. Μάλιστα όλοι συμφωνούν ότι τα δύσκολα είναι μπροστά, καθώς ο χειμώνας αναμένεται βαρύς.

■ Παρά τη μείωση του ελλείμματος σύμφωνα με τους στόχους, η πραγματική οικονομία έχει βαλτώσει στην ύφεση

Λάθος η συνταγή του ΔΝΤ

Η συνταγή του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου (ΔΝΤ), της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ) και της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας (ΕΚΤ) για δραστική αύξηση της έμμεσης φορολογίας και περικοπές σε μισθούς, συντάξεις και δημόσιες δαπάνες μπορεί να εξυπηρετεί τον στόχο της μείωσης του ελλείμματος, έχει όμως δημιουργήσει ισχυρές παρενέργειες στην οικονομία και έχει καταβαράθυνει την ψυχολογία επιχειρηματιών και καταναλωτών.

Η εξέλιξη αυτή ήταν μάλλον αναμενόμενη. Ο νομπελίστας οικονομολόγος **Τζόζεφ Στίγκλιτς** από την αρχή προειδοποιούσε για τον κίνδυνο το φάρμακο της λιτότητας που χορηγούν οι ευρωπαϊκές κυβερνήσεις στους πολίτες τους, προκειμένου να πετύχουν τον ισοσκελισμό των προϋπολογισμών τους, να... σκοτώσει εν τέλει την ανάπτυξη και τις οικονομίες τους. Πρόσφατα όμως την ανησυχία της για την αναπτυξιακή διάσπαση των πολιτικών των ευρωπαϊκών κυβερνήσεων εξέφρασε και η Moody's! Ο διεθνής οίκος αξιολόγησης σε έκθεσή του σημειώνει ότι «παράκολουθούμε με προσοχή τις πολιτικές που έχουν επιλέξει οι κυβερνήσεις και τη δυναμική που ασκούν οι πολιτικές αυτές στην αναπτυξιακή διαδικασία».

«Η θεραπεία σοκ στον ΦΠΑ και στους έμμεσους φόρους που εφήρμοσε η τρόικα έριξε σε κόμα την οικονομία» αναφέρει ο πρώην υπουργός Οικονομίας, καθηγητής κ. **Ν. Χριστοδουλάκης**, ο οποίος προσθέτει ότι «αν η οικονομία αναπτυσσόταν με ρυθμό 4%-5% τα μέτρα θα ήταν σωστά. Όμως σε πενιδούς ύφεσης δεν μπορείς να αυξάνεις τους φόρους και ιδίως τους έμμεσους. Η κυβέρνηση θα μπορούσε να ενισχύσει τα έσοδα κινώντας να εισπράξει τα οφειλόμενα».

Βεβαίως η ύφεση της ελληνικής οικονομίας ήταν μέσα στις προβλέψεις της τρόικας. «Το Πρόγραμμα Σταθερότητας και Ανάπτυξης προβλέπει ύφεση 4% για το 2010» αναφέρει ο γενικός διευθυντής της Eurobank EFG κ. **Φ. Καραβίας** και σημειώνει ότι «όταν μιλάμε για ύφεση της τάξεως του 4% φυσικά η κατανάλωση, η οικοδομή, η βιομηχανική παραγωγή, οι επενδύσεις θα μειωθούν σημαντικά, επιχειρήσεις θα βάλουν λουκέτο και η ανεργία θα αυξηθεί. Τα σκληρά μέτρα βεβαίως ήταν απαραίτητα για να μπει μια τάξη στα δημόσια οικονομικά

της χώρας. Τώρα όμως ακόμη και το ΔΝΤ θα πρέπει να ασχοληθεί με το ζήτημα της ανάπτυξης και της επανεκκίνησης της οικονομίας» συμπληρώνει ο κ. Καραβίας.

Βεβαίως το ερώτημα που προκύπτει είναι αν υπάρχει άλλη θεραπεία, αν υπάρχει άλλη συνταγή που θα μπορούσε να εφαρμοστεί στην Ελλάδα. Ο **Τζόζεφ Στίγκλιτς** επανειλημμένα έχει ταχθεί υπέρ μιας πολιτικής που δεν θα συρρικνώνει την αγορά εργασίας, δεν θα πλήττει την κατανάλωση και δεν θα αναχαίσει την ανάπτυξη μιας οικονομίας για το νοικοκύρεμα των δημοσίων οικονομικών.

«Είναι κακό που ζητείται από χώρες όπως η Ελλάδα και η Ισπανία, να μειώσουν τις δαπάνες τους για να βελτώσουν τα δεδομένα που προϋπολογισμού τους. Και τώρα όλες οι ευρωπαϊκές χώρες πράττουν το ίδιο, με αποτέλεσμα να τειθεί ένα φρένο σε μια ήδη ασθενή οικονομική ανάπτυξη και να αυξηθούν τα ελλείμματα» σημειώνει σε άρθρο του ο καθηγητής του Πανεπιστημίου Κολούμπια.

«Η κυβέρνηση θα μπορούσε να ενισχύσει την ανάπτυξη με επενδύσεις, χωρίς να περικόψει το Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων και να

να εισπράξει έσοδα από την αυξημένη παραγωγή» αναφέρει ο κ. Χριστοδουλάκης, ο οποίος προσθέτει ότι «το πρώτο εξάμηνο του έτους επιβλήθηκε περικοπή στις δημόσιες επενδύσεις κατά 2,5 δις. ευρώ για να μικρύνει το έλλειμμα, αγνοώντας ότι έτσι αυτομάτως εντάθηκε και η ύφεση κατά μία μονάδα του ΑΕΠ σε ετήσια βάση. Αγνοήθηκε επίσης η συμπληρωματική σχέση δημοσίων και ιδιωτικών επενδύσεων, κάτι που σημαίνει ότι όταν ματαιώνεται ένας δρόμος στην περιφέρεια μπορεί να ματαιωθεί και μια επιχειρηματική πρωτοβουλία που τον θεωρούσε προϋπόθεση».

Μάλιστα ο ίδιος συμπληρώνει ότι τα μέτρα έφεραν την κατάρρευση των εσόδων. «Ως τη λήψη των μέτρων, στο πρώτο τρίμηνο του έτους, τα έσοδα πήγαν καλά. Μετά με τη λήψη των μέτρων και παρά την αύξηση του ΦΠΑ οι ρυθμοί άρχισαν να μειώνονται, ενώ το κύμα κλεισίματος επιχειρήσεων σπέρνει φόβους για μεγαλύτερη συρρικνώση στην πραγματική οικονομία» σημειώνει.

Η συνταγή που θέλει το κράτος να ξοδέψει στην ύφεση για να στηρίξει την οικονομία αμφισβητείται και αν κατά πόσο θα μπορούσε να εφαρμοστεί στην Ελλάδα. «Το κράτος δεν έχει χρήματα για δημόσιες επενδύσεις γιατί δεν μπορεί να δανειστεί από τις αγορές, να συνεχίσει δηλαδή μια ελλειμματική πολιτική» επισημαίνει ο καθηγητής κ. **Τρ. Κολλιντζας**. Σύμφωνα με τον ίδιο δεν υπήρχε άλλη λύση από τη λήψη των μέτρων της τρόικας, το συμπέρασμα των δημοσίων οικονομικών. «Πρώτη προτεραιότητα είναι η μείωση του ελλείμματος και του χρέους. Δεν μπορεί να μειωθεί το κόστος δανεισμού του δημοσίου και κατά συνέπεια των επιχειρήσεων και νοικοκυριών και να

Ο κ. Καραμούζης θεωρεί ότι η κυβέρνηση πρέπει να προωθήσει με ταχύρρυθμες διαδικασίες την υλοποίηση των μεγάλων έργων και των ΣΔΙΤ

Ν. Καραμούζης: Δεν αρκεί η μείωση

Ο αναπληρωτής διευθυντής σύμβουλος της Eurobank προτείνει μέτρα για την ενίσχυση

ΑΤΕΛΕΣΦΟΡΗ και άδικη χαρακτηρίζει την πολιτική της επιβολής φόρων, εκτάκτων εισφορών και μείωσης μισθών ο κ. **Ν. Καραμούζης**, αναπληρωτής διευθυντής σύμβουλος της Eurobank EFG, ενώ θεωρεί ότι η μείωση της φορολογίας των επιχειρήσεων, αν και απαραίτητη προϋπόθεση, δεν αρκεί για την προσέλκυση επενδύσεων. Για την άμεση επανεκκίνηση της οικονομίας προτείνει μέτρα για την ενίσχυση του τουρισμού και της οικοδομής.

«Τα μέτρα που έχει πάρει η κυβέρνηση έχουν σημαντικές παρενέργειες στην πραγματική οικονομία. Μήπως ήταν υπερβολική η δόση; Η πρώτη προτεραιότητα της χώρας στις δύσκολες συνθήκες που αντιμετωπίζει ήταν να αποτρέψει την πτώχευση του τον διεθνής διασυρμό, γ' αυτό και σωστά, νομίζω, το επέλεγε το πρωτοβουλίων του Προγράμματος Σταθερότητας και Ανάπτυξης στόχευε στην επίτευξη ταχέως δημοσιονομικής προσαρμογής και στην υλοποίηση διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων, που εκκρεμούσαν για χρόνια. Επρεπε να πετύχουμε τις

διεθνείς αγορές, αλλά και τους εταίρους μας στην ΕΕ, ότι η χώρα έχει μπει σε τροχιά αξιοπιστίας, οικονομικής πειθαρχίας, οικονομικής και κοινωνικής αποτελεσματικότητας, διαφάνειας και λογοδοσίας». «Ναι, αλλά τα μέτρα είναι σκληρά. Μπορούμε να συνεχίσουμε έτσι; Τα μέτρα που έχουν αναληφθεί είναι όντως σκληρά και ίσως και άδικα, αλλά απαραίτητα για να αντιμετωπίσουν τα ταχέως τα μεγάλα προβλήματα της δημοσιονομικής εκτροπής. Είναι φανερό όμως ότι στο μέλλον δεν πρέπει να συνεχίσουμε με το ίδιο μείγμα οικο-

νομικής πολιτικής, της επιβολής νέων φόρων και εκτάκτων εισφορών και των συνεχών μειώσεων των μισθών κάθε φορά που ο προϋπολογισμός αποκλίνει από τους στόχους. Αυτή η πολιτική είναι άδικη και απελευθερωτική, διότι επιβαρύνει αφενός τη λαϊκή κατανάλωση και της συνεπείας φορολογουμένων, αφετέρου την επιχειρηματικότητα, που μπορεί να προσφέρει τη βασική διέξοδο από την κρίση». «Πώς θα μπορέσει να ανακάμψει η οικονομία; Για να διαμορφωθούν συνθήκες επανεκκίνησης της οικονομίας και να βελτιωθεί το επενδυτικό κλίμα,

ΟΙ ΑΠΟΨΕΙΣ ΓΙΑ ΤΑ ΜΕΤΡΑ

Ν. Χριστοδουλάκης
Ο πρώην υπουργός Οικονομίας θεωρεί ότι «η θεραπεία-σοκ στον ΦΠΑ και στους έμμεσους φόρους που εφήρμοσε η τρόικα έριξε σε κόμα την οικονομία»

Φ. Καραβίας
Ο γενικός διευθυντής της Eurobank EFG σημειώνει ότι «τα σκληρά μέτρα ήταν απαραίτητα, τώρα όμως ακόμη και το ΔΝΤ θα πρέπει να ασχοληθεί με το ζήτημα της ανάπτυξης και της επανεκκίνησης της οικονομίας»

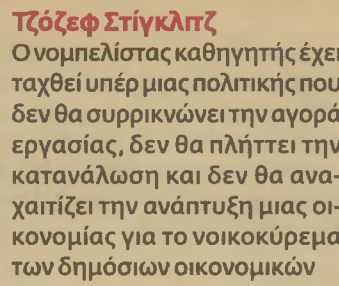
Τρ. Κολλιντζας
Ο διευθυντής σύμβουλος της Τράπεζας Αττικής λέει ότι «δεν μπορεί να μειωθεί το κόστος δανεισμού του Δημοσίου και κατά συνέπεια των επιχειρήσεων και νοικοκυριών αν δεν λυθεί το δημοσιονομικό»

ομαλοποιηθούν η ρευστότητα των τραπεζών και η χρηματοδότηση της οικονομίας αν δεν λυθεί το δημοσιονομικό. Με τα επιτόκια στο 10% και στο 11% δεν υπήρχε άλλη λύση από τη λήψη των συγκεκριμένων μέτρων. Με τη λεφτά να κάνει ανάπτυξη και δημόσιες επενδύσεις» τονίζει.

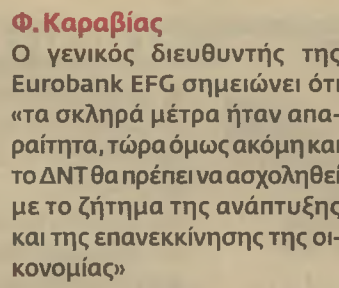
Σε κάθε περίπτωση οι οικονομολόγοι επισημαίνουν ότι «δεν υπάρχουν αναπτυξιακές πολιτικές άμεσας από την εφαρμογή του Προγράμματος Σταθερότητας. Και αυτό θα γίνει συντομότερα παρά αργότερα μόνο με την υλοποίηση μεγάλων επενδύσεων στη χώρα».

το κέντρο βάρους της οικονομικής πολιτικής πρέπει να μετακινηθεί προς την κατεύθυνση της περιστολής της σπατάλης στον ευρύτερο δημόσιο τομέα, ιδιαίτερα στους τομείς της Υγείας, της Τοπικής Αυτοδιοίκησης και των ΔΕΚΟ, της πάταξης της φοροδιαφυγής και της διαμόρφωσης ενός νέου αναπτυξιακού προτύπου. Ο δημόσιος τομέας, στη φάση που βρίσκεται, δεν μπορεί να διαδραματίσει ουσιαστικό ρόλο για την επανεκκίνηση της οικονομίας».

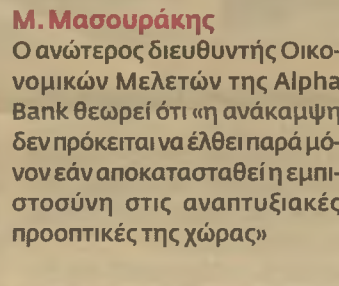
«Η διαμόρφωση ευνοϊκών και ανταγωνιστικών φορολογικών συντελεστών για τα κέρδη των επιχειρήσεων είναι βασική προϋπόθεση για την επιτάχυνση των ιδιωτικών επενδύσεων. Εξίσου βασικές προϋποθέσεις είναι η διαμόρφωση ενός σταθερού σύγχρονου και αποτελεσματικού θεσμικού και νομικού πλαισίου, η διαμόρφωση φιλικού περιβάλλοντος για την επιχειρηματικότητα, η αναβάθμιση των φορέων προσέλκυσης επενδύσεων και προώθηση της εξωστρέφειας έτσι ώστε η δράση των χαμηλότερων φορολογικών συντελεστών να είναι αποτελεσματική».

Τζόζεφ Στίγκλιτς
Ο νομπελίστας καθηγητής έχει ταχθεί υπέρ μιας πολιτικής που δεν θα συρρικνώνει την αγορά εργασίας, δεν θα πλήττει την κατανάλωση και δεν θα αναχαίσει την ανάπτυξη μιας οικονομίας για το νοικοκύρεμα των δημοσίων οικονομικών

Μ. Μασουράκης
Ο ανώτερος διευθυντής Οικονομικών Μελετών της Alpha Bank θεωρεί ότι «η ανάκαμψη δεν πρόκειται να έλθει παρά μόνον εάν αποκατασταθεί η εμπιστοσύνη στις αναπτυξιακές προοπτικές της χώρας»

επιχειρείται. Τώρα που ο κρατικός κορβανάς έχει πάρει να μοιράζει χρήματα», επισημαίνει ο κ. **Μ. Μασουράκης**, ανώτερος διευθυντής Οικονομικών Μελετών της Alpha Bank, «η ανάκαμψη δεν πρόκειται να έλθει παρά μόνον εάν αποκατασταθεί η εμπιστοσύνη στις αναπτυξιακές προοπτικές της χώρας, καθώς θα ενδυναμωθούν οι παραγωγικές δομές της ελληνικής οικονομίας μέσα από την εφαρμογή του Προγράμματος Σταθερότητας. Και αυτό θα γίνει συντομότερα παρά αργότερα μόνο με την υλοποίηση μεγάλων επενδύσεων στη χώρα».

ΠΟΛ ΡΟΜΕΡ

«Το πρόγραμμα της τρόικας είναι μονοδιάστατο, δεν θα καταστήσει την Ελλάδα ελκυστική για τις ξένες επιχειρήσεις» λέει ο διάσημος αμερικανός καθηγητής, ο οποίος μελετά την ελληνική κρίση

Υπερβολική δόση λιτότητας

ΜΟΝΟΔΙΑΣΤΑΤΗ, αναπτυξιακή και αποτρεπτική για τις ξένες επενδύσεις θεωρεί τη «συνταγή» της τρόικας στην Ελλάδα ο Πολ Ρόμερ, ένας από τους διασημότερους οικονομολόγους στον κόσμο. Το 2008 ο καθηγητής Οικονομικών στο Πανεπιστήμιο Στάνφορντ ήταν στην τελική επιλογή για το Νομπελ Οικονομίας, το οποίο κατέληξε τελικά στον Πολ Κρούγκμαν. Έναν χρόνο νωρίτερα το περιοδικό «Time» τον είχε συμπεριλάβει στις 25 προσωπικότητες με τη μεγαλύτερη επιρροή στις ΗΠΑ με βάση την απήχηση των βιβλίων του. Το τελευταίο διάστημα μελετά τις εξελίξεις στην Ελλάδα και αρθρογραφεί στον ξένο τύπο.

Συνέντευξη στον **ΑΡΓ. ΠΑΠΑΣΤΑΘΗ**

– Οι επικριτές του προγράμματος της τρόικας (ΕΕ - ΔΝΤ - ΕΚΤ) υποστηρίζουν ότι επέβαλε υπερβολική δόση μέτρων λιτότητας που βυθίζουν στην ύφεση την πραγματική οικονομία. Ποια είναι η άποψή σας;

«Υπάρχουν δύο προβλήματα στην Ελλάδα. Κατ' αρχάς η κυβέρνηση δυσκολεύεται να χρηματοδοτήσει τις υποχρεώσεις της. Το δεύτερο και πολύ πιο σημαντικό είναι ότι η Ελλάδα δεν είναι ελκυστική για τους ξένους επενδυτές που θέλουν να ανοίξουν δουλειές. Δεν είναι ανταγωνιστική σε σύγκριση με γειτονικές χώρες. Το υπάρχον πρόγραμμα μεταρρυθμίσεων βασίζεται σε μέτρα λιτότητας και έχει κυρίως ως στόχο να βοηθήσει την κυβέρνηση να πληρώσει τους λογαριασμούς που χρωστάει. Επιτυχάνει προσπάθειες τη μείωση του δημοσιονομικού ελλείμματος. Είναι ένα απαραίτητο πρώτο βήμα, το οποίο ωστόσο δεν αντιμετωπίζει το δεύτερο και βασικότερο πρόβλημα: δεν θα καταστήσει την Ελλάδα ένα ελκυστικό μέρος για να έλθουν και να προσλάβουν εργαζόμενους οι ξένες επιχειρήσεις. Όπως συνεπώς οι περισσότεροι ξένοι επενδυτές

Ελληνες, η θεμελιώδης αλλαγή που έχει ανάγκη η χώρα σας είναι η καταπολέμηση της διαφθοράς. Αν η Ελλάδα παραμείνει σε επίπεδα διαφθοράς πολύ υψηλότερα από ό,τι η υπόλοιπη Ευρώπη, τότε ο μόνος τρόπος για να προσελκύσει ξένες εταιρείες είναι να προσφέρει πολύ χαμηλότερους μισθούς. Πιστεύετε πραγματικά ότι οι Ελληνες θέλουν να συνεχίσουν έτσι, αμειβομένοι με μισθούς που θα είναι μονίμως χαμηλότεροι και ζώντας σε μια κοινωνία με ασυνήθιστα υψηλά επίπεδα διαφθοράς;»

– Αρα ποιος είναι ο καλύτερος τρόπος για να γίνει η χώρα μας πιο ανταγωνιστική;

«Όπως σας είπα, το «κλειδί» είναι να μειωθεί η διαφθορά, η οποία σήμερα είναι αποδεκτή ως μέρος της «ελληνικής πραγματικότητας». Ας υποθέσουμε ότι σας ανήκει ένα πλοίο που χρειάζεται επισκευές. Θα μπορούσατε να πάτε στο Πέραμα ή σε ένα λιμάνι της Τουρκίας. Αν φέρετε το σκάφος σας στην Ελλάδα, θα αντιμετωπίσετε την απειλή της καθυστέρησης και του επιπλέον κόστους για «να δοθεί ένα έξτρα ποσό» σε κάποιον εργαζόμενο της κυβέρνησης. Ας υποθέσουμε ότι στην Τουρκία δεν θα αντιμετωπίσετε εκβιασμούς αυτού του είδους, ότι οι μισθοί εκεί είναι υψηλότεροι, αλλά ξέρετε ότι το έργο θα ολοκληρωθεί και πόσο θα σας κοστίσει. Υπό αυτές τις συνθήκες, πού θα πηγαίνατε το πλοίο σας για να επισκευαστεί;».

– Υποστηρίζετε ότι η Ελλάδα θα πρέπει να ζητήσει τη συνδρομή της ΕΕ για να καταπολεμηθεί η διαφθορά. Τι μπορούν να προσφέρουν οι Βρυξέλλες;

«Αυτό που μπορεί να προσφέρει η ΕΕ είναι η ουδετερότητα και η αξιοπιστία. Θα μπορούσε να διασφαλίσει ότι μια αποτελεσματική υπηρεσία για την καταπολέμηση της διαφθοράς θα στελεχωθεί από νέους Ελληνες με αξίες και δεν θα καταλήξει υποχείριο οποιασδήποτε παράταξης ή πολιτικού κόμματος. Η ελληνική κυβέρνηση θα μπορούσε να καταρτίσει έναν νέο οργανισμό καταπολέμησης της διαφθοράς. Θα μπορούσε την κατεύθυνση αυτή να χρησιμοποιήσει ακόμη και έναν ουδέτερο «παίκτη», όπως ο πρόεδρος της ΕΕ, για να ορίσει εκείνος τον προϊστάμενο του οργανισμού, ώστε ο προϊστάμενος να είναι υπόλογος απέναντί του για την υλοποίηση του προγράμματος της ελληνικής κυβέρνησης για την πάταξη της διαφθοράς».

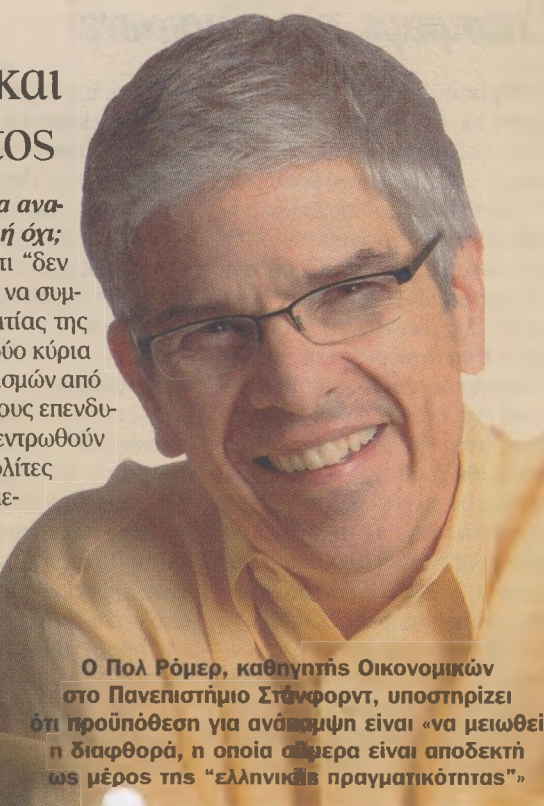
– Γράψατε σε άρθρο σας για την Ελλάδα ότι η τιμωρία όσων θεωρούμε υπεύθυνους για την κρίση δεν θα μας βοηθήσει να προχωρήσουμε. Τι εννοείτε;

«Ας υποθέσουμε ότι εγώ και ο εγγονός μου βρεθήκαμε σε ένα τροχαίο ατύχημα που προκλήθηκε από άλλον οδηγό. Όταν πηγαίνω τον εγγονό μου στο νοσοκομείο, δεν μου χρησιμεύει καθόλου ένας γιατρός που κάνει διαπρήξεις κηρύγματα για το πώς και γιατί ο οδηγός που έφταγε θα πρέπει να τιμωρηθεί. Θέλω να φροντίσει τον εγγονό μου ένας γιατρός που λέει: «Αν τον χειρουργήσω και ράψω τις πληγές του, μπορώ να σώσω τη ζωή του». Η τιμωρία του άλλου οδηγού δεν είναι η πιο σημαντική προτεραιότητάς».

Το χρέος, οι πολιτικές και οι άνεργοι του Περάματος

– Πολλοί ισχυρίζονται ότι η Ελλάδα θα πρέπει να αναδιαρθρώσει το δημόσιο χρέος της. Συμφωνείτε ή όχι;

«Οι οικονομολόγοι του ΔΝΤ έγραψαν πρόσφατα ότι «δεν χρειάζεται αναδιάρθρωση χρέους και είναι απίθανο να συμβεί». Συμφωνώ. Αλλά αυτή η συζήτηση γίνεται εξαιτίας της υπερβολικής προσοχής που δόθηκε για ένα από τα δύο κύρια προβλήματα της Ελλάδας: την πληρωμή των λογαριασμών από την κυβέρνηση, με μόνη ανησυχία το τι θα συμβεί στους επενδυτές σε κρατικά ομόλογα. Οι πολιτικές πρέπει να επικεντρωθούν στην προοπτική που πρέπει να υπάρξει για τους πολίτες της Ελλάδας, για τους ανθρώπους όπως οι εργαζόμενοι του Περάματος οι οποίοι δεν μπορούν πια να βρουν δουλειά στη ναυπηγοεπισκευαστική ζώνη. Για αυτούς η κυβέρνηση για την αναδιάρθρωση του χρέους είναι δευτερεύουσα. Αυτό που έχει σημασία είναι κατά πόσο οι ελληνικές εταιρείες θα λάσονται μεταφορών θέλουν να επιστρέψουν στο Πέραμα και να προσλάβουν κόσμο ή αποφασίζουν ότι τους συμφέρει να πηγαίνουν τα πλοία τους για επισκευή σε άλλη χώρα».

Ο Πολ Ρόμερ, καθηγητής Οικονομικών στο Πανεπιστήμιο Στάνφορντ, υποστηρίζει ότι προϋπόθεση για ανάπτυξη είναι «να μειωθεί η διαφθορά, η οποία σήμερα είναι αποδεκτή ως μέρος της «ελληνικής πραγματικότητας»»

Ρεπορτάζ Α. ΡΑΒΑΝΟΣ

ΣΤΟ ΣΤΟΧΑΣΤΡΟ της συντριπτικής πλειονότητας των στελεχών της ΝΔ, βουλευτών και αυτοδιοικητικών παραγόντων, βρίσκεται ο γραμματέας Αυτοδιοίκησης του κόμματος κ. Β. Μιχαλολιάκος, ο οποίος δέχεται πολλά πυρά για τους χειρισμούς – τραγικούς κατά πολλούς – που έχει κάνει μέχρι στιγμής στις επιλογές υποψηφίων δημάρχων. Στη Μάνη, πε-

ριοχή από όπου κατάγεται ο κ. Μιχαλολιάκος, πριν από πολλές δεκαετίες τα πολύκλαδα σόγια, με τα πολλά ονόματα και τα πολλά τουφέκια, ονομάζονταν μικλιάνοι. Μόνο που σήμερα τα «γαλάζια» τουφέκια σημαδεύουν τον ίδιο, ο οποίος θεωρείται από τους βασικούς υπευθύνους για την αποκαρδιωτική εικόνα που παρουσιάζει η ΝΔ, η οποία ως χθες δεν είχε βρει ακόμη υποψήφιο για τον Δήμο Πειραιά, όπου και πολιτεύεται ο κ. Μιχαλολιάκος τα τελευταία 20 χρόνια.

ΒΑΣΙΛΗΣ ΜΙΧΑΛΟΛΙΑΚΟΣ

Ο σκληροπυρηνικός της λαϊκής Δεξιάς επικρίνεται για τραγικούς χειρισμούς στην υπόθεση των αυτοδιοικητικών εκλογών

Ο... «ρέιντζερ»-γκαφατζής της Ρηγίλλης

Αυθεντικός εκφραστής της λαϊκής ή αλλιώς καθαρόαιμης Δεξιάς, είναι ένα από τα στελέχη που έχουν σκληροπυρηνικές απόψεις εντός της ΝΔ. Από πολλές πλευρές βάλλεται και αρκετοί «γαλάζιοι» βουλευτές θεωρούν ότι προκαλεί ποικίλες αντιδράσεις και ποικίλα σχόλια με τη στάση και τη συμπεριφορά του έναντι στελεχών του κόμματος με ιστορία και πολυετή παρουσία στην Αυτοδιοίκηση. Μάλιστα δεν είναι λίγες οι φορές που κυριάρχησαν διαπληκτισμοί και ένταση, ενώ δεν έλειψαν και οι παραστάσεις διαμαρτυρίας σε συνεργάτες του προέδρου της ΝΔ κ. Αντ. Σαμαρά για την αντιμετώπιση που είχαν.

Ορισμένοι δεν διστάζουν να αναφέρουν ότι ο κ. Σαμαράς εξ ανάγκης και λόγω της στάσης του κατά την προεκλογική περίοδο στις εσωκομματικές εκλογές του έδωσε ρόλο. Και αυτό, διότι ήταν από τους πρώτους και βασικούς υποστηρικτές του, καθώς η πλειοψηφία των βουλευτών και στελεχών είχε συνταχθεί με την κυρία Ντόρα Μπακογιάννη. «Είναι γραμμάτια που έχουν ημερομηνία λήξης τις αυτοδιοικητικές εκλογές» λένε χαρακτηριστικά.

Για πολλά στελέχη αποτελεί «κόκκινο πανί», καθώς του χρεώνονται αρκετά λάθη στους χειρισμούς των υποψηφίων δημάρχων, καθώς για τους περιφερειάρχες είχε την απόλυτη ευθύνη ο κ. Σαμαράς. Οι λανθασμένοι χειρισμοί έχουν ως αποτέλεσμα να καταγράφονται αρκετά «αντάρτικα» σε δήμους, τα οποία προσπαθεί να αποτρέψει η Ρηγίλλης με περιοδείες κεντρικών στελεχών. Ειδικά στον Πειραιά η κατάσταση είναι έκρυθμη, αφού είναι γνωστή η πολύχρονη σύγκρουσή του με τον επίσης Μανιάτη ανεξάρτητο υποψήφιο δή-

μαρχο και πρώην βουλευτή της ΝΔ κ. Π. Μαντούβαλο.

Αυτή η σύγκρουση, η οποία παραμένει ως σήμερα, αποτελεί και έναν από τους βασικούς λόγους που η ΝΔ παρουσιάζει μια πολύ κακή εικόνα στον Πειραιά, με αποτέλεσμα γνωστές δεξιές αστικές οικογένειες να έχουν αποστασιοποιηθεί από το κόμμα που παραδοσιακά στηρίζουν. Η αδυναμία εξεύρεσης ικανού υποψηφίου της ΝΔ για τον Δήμο Πειραιά έχει εξοργίσει πολλά στελέχη, και ο κ. Μιχαλολιάκος επιχείρησε την Πέμπτη το βράδυ μια ύστατη προσπάθεια. Συναντήθηκε σε ταβέρνα της Καστέλας με τον πρώην βουλευτή Πειραιά κ. Π. Μελά, τον οποίον και προσπαθούσε να πείσει να αποδεχθεί να είναι υποψήφιος. Χρησιμοποίησε μάλι-

στα και το επιχείρημα ότι σύντομα ο κ. Μαντούβαλος – που στηρίζεται από τον ΛΑΟΣ – θα βρεθεί και πάλι σε δύσκολη θέση, προαναγγέλλοντας την αναίρεση κατά της αθωωτικής απόφασης που ασκήθηκε κατά του αντιπάλου του την Παρασκευή.

Εκρηκτικός ως χαρακτήρας ο κ. Μιχαλολιάκος (είχε πει πριν από πέντε χρόνια σε συγκέντρωση «γαλάζιων» συνδικαλιστών: «γαμ... τη ΔΑΚΕ»), αν και αυθεντικός, όπως λένε, δεν είναι λίγες οι φορές που «έριξε λάδι στη φωτιά». Γι' αυτό τον λόγο τον επικρίνουν και κορυφαία στελέχη της ΝΔ, που θεωρούν λανθασμένη την επιλογή να του ανατεθεί η ευαίσθητη πολιτικά Γραμματεία Αυτοδιοίκησης. Οι εκρήξεις του είχαν ως αποτέλεσμα να εναντιωθούν πολλοί υπο-

ψήφιοι μνηστήρες για τα χρίσματα, που ενώ αρχικά όλοι είχαν διαβεβαιώσει ότι θα υποστηρίχθουν στη συνέχεια άκουσαν τη μονότονη δικαιολογία... «Ξέρεις, έχουμε μια δημοσκοπήση που σε δείχνει πίσω και άρα...».

Αγαπημένο «πολιτικό παιδί» του Ευάγγελου Αβέρωφ, όπως και ο κ. Σαμαράς (είχε ζητήσει την επιστροφή του στη ΝΔ από το 2001), υπήρξε μέλος της Νεολαίας της ΕΡΕ και πρόεδρος της ΟΝΝΕΔ. Πολλά κομματικά στελέχη της ΝΔ σημειώνουν ότι στα αμφιθέατρα των πανεπιστημίων – και όχι μόνο – ήταν ο σκληρός εκπρόσωπος της Δεξιάς, ενώ αρκετοί θυμούνται, όπως λένε, την εποχή των «Κενταύρων» και των «Ρέιντζερ».

Δεν ήταν λίγες οι φορές που επί κυβερνήσεων Καραμανλή, όπου διε-

τέλεσε και υφυπουργός Αμυνας, βρέθηκε στο στόχαστρο της κριτικής του ΠαΣοΚ και ειδικά του νυν υφυπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης κ. Μιχ. Καραχιάκη, με τον οποίο ήταν στα χαρτώματα. Ο κοινοβουλευτικός έλεγχος από το ΠαΣοΚ μεταξύ άλλων περιλάμβανε – αν και ο κ. Μιχαλολιάκος μιλούσε για προσωπική εμπάθεια, ψεύδη και συνωμοσία εναντίον του – καταγγελίες για τροχαίο με ψευδομάρτυρες, για τον υπόκοομο του Πειραιά και την επίθεση εναντίον του με βόμβα. Επίσης οι βουλευτές του ΠαΣοΚ τον κατηγορούσαν για διάφορες τραγελαφικές υποθέσεις με αγορά μακιετόκουμπων, παγκιών και μπουφάν που πληρώθηκαν με έξοδα του Ελληνικού Δημοσίου.

ΟΙ ΠΕΝΤΕ «ΓΚΑΦΕΣ» ΤΟΥ

1 Δημιούργησε πολλά εμπόδια στον Πειραιά, όπου ακόμη δεν βρέθηκε υποψήφιος. Ηθελε να έχει κεντρικό ρόλο ως τοπικός βουλευτής.

2 Δεν απέτρεψε την υποψηφιότητα του αδελφού του σε δήμο της Λακωνίας τροφοδοτώντας την κριτική για οικογενειοκρατία.

3 Σε πολλούς νομούς δημιουργήθηκαν εντάσεις με υποψηφίους δημάρχους, και δεν έλειψε η ανταλλαγή βαρύτατων χαρακτηρισμών.

4 Υποσχόταν σε όλους εδώ και μήνες ότι θα είχαν το χρίσμα της Ρηγίλλης. Αυτό δεν έγινε και γύρισε μπούμερανγκ.

5 Σε πολλούς δήμους επελέγησαν φθαρμένα πρόσωπα. Δεν εξυπηρετήθηκε η ανανέωση και είναι ελάχιστες οι γυναίκες υποψήφιοι.

ΕΥ. ΜΕΪΜΑΡΑΚΗΣ

Επέστρεψε, αλλά διαφωνεί

Σταθερός στις απόψεις του παραμένει ο κ. Ευ. Μεϊμαράκης (φωτογραφία δεξιά), ανεξάρτητα από την επιστροφή του στην ενεργό δράση ως πρόεδρος του Ινστιτούτου Δημοκρατίας «Κωνσταντίνος Καραμανλής». Ο πρώην υπουργός, «η συνείδηση και φωνή της παράταξης», όπως λένε πολλά στελέχη, δεν εμφανίζεται διατεθειμένος να περιοριστεί σε μια τυπική διαχείριση του Ινστιτούτου και θέλει να έχει ενεργό ρόλο. Γι' αυτό εξαρχής ανέφερε με νόημα ότι το Ινστιτούτο θα είναι ένας οργανισμός μάχης, που θα κινηθεί αυτοτελώς για να συμβάλει στην προσπάθεια να υπάρξει κυβερνητική πρόταση εξουσίας από τη ΝΔ, ενώ θα ενεργοποιηθεί στις αυτοδιοικητικές εκλογές.

Ο κ. Μεϊμαράκης έχει πολλές ενστάσεις για πτυχές της στρατηγικής της ΝΔ και το ερωτηματικό που υπάρχει είναι κατά πόσο θα μπορέσει να συνεργαστεί με αρμονία με τον κ.

Σαμαρά, τον οποίον είχε στο στόχαστρό του κατά τις εσωκομματικές εκλογές, αφού στήριζε την κυρία Μπακογιάννη. Πιστεύει ακράδαντα ότι η ΝΔ δεν μπορεί να κινείται άλλο στον λαβύρινθο της εσωστρέφειας, ενώ πάγια εκτίμησή του είναι ότι δεν πρέπει να συντηρείται η εσωτερική διαμάχη ανάμεσα σε «σαμαρικούς», «ντβρικούς» και «καραμανλικούς» και στις υποσμάδες τους. Υποστηρίζει την ανάγκη επανένωσης της Κεντροδεξιάς και θεωρεί ότι δεν υπάρχει πολυτέλεια για εμφύλιους. Από το γενικότερο πολιτικό και κομματικό σύστημα είναι ιδιαίτερα απογοητευμένος έχοντας την άποψη ότι κυριαρχούν το απολιτικό στοιχείο και οι επιδερμικές προσεγγίσεις, ενώ είναι απογοητευμένος από τα πρόσωπα και τις συγκυρίες λέγοντας ότι δεν δείχνουν αισιοδοξία, ούτε σε κομματικό ούτε σε πολιτικό επίπεδο.

Οι... «αντάρτες» караδοκούν

Με το όπλο παρά πόδα βρίσκονται οι «αντάρτες» της ΝΔ, πιστοί πολιτικοί φίλοι της κυρίας Ντόρας Μπακογιάννη. Παρά τις συναντήσεις τους με τον κ. Σαμαρά στις αρχές της περασμένης εβδομάδας τόσο η κυρία Ελσα Παπαδημητρίου όσο και ο κ. Αθ. Γιαννόπουλος (φωτογραφίες κάτω) δεν είναι διατεθειμένοι να υποχωρήσουν, και δεν το κρύβουν. Αν και δημοσίως λένε ότι υποστηρίζουν τις επιλογές της Ρηγίλλης για τους υποψηφίους περιφερειάρχες, δεν παραιτούνται να διευκρινίσουν ότι έχουν ενστάσεις. Σύμφωνα με πληροφορίες από κορυφαία στελέχη της ΝΔ οι συγκεκριμένοι βουλευτές, αλλά και άλλοι που κινούνται στο ίδιο μήκος κύματος, συνομιλούν με την κυρία Μπακογιάννη και δεν θέλουν να δώσουν λαβή στη Ρηγίλλης, αν

και παρακολουθούνται, δεν αναμένεται να βοηθήσουν και ιδιαίτερα τους υποψηφίους της ΝΔ. Μια σαφή ένδειξη όσων θα επακολουθήσουν των εκλογών είναι όσα λέει τις τελευταίες ώρες ο κ. Γιαννόπουλος, που αναφέρει ότι θα γίνει σκληρή κριτική σε όσους έχουν την ευθύνη για τα όποια αρνητικά αποτελέσματα της ΝΔ, ενώ η κυρία Παπαδημητρίου επιμένει να μιλάει με θετικά σχόλια για την κυρία Μπακογιάννη αποκαλώντας την «εθνικό κεφάλαιο».

